

Asia: VN/10058/2020, STM053:00/2020

Lausuntopyyntö esityksestä kontaktien jäljityssovelluksen käyttöönotosta Covid-19-epidemian hallinnan tueksi

Kysymykset

1. Muistiossa esitellään mobiilisovellus tukemaan tartuntatautien jäljitystyötä ja tartuntaketjujen katkaisemista. Onko tämä tarkoituksenmukainen tapa jäljittää tartuntaketjuja?

kyllä pääosin

Avoimet huomiot koskien kysymystä 1

Sovelluksen kehittäminen ja käyttöönotto ovat sinänsä kannatettavia toimia COVID-19 -epidemian hallitsemiseksi osana poikkeustilan purkamista. Sovellus voi laajasti käyttöönotettuna toimia yhtenä työkaluna perinteisen jäljityksen tukena. Haasteeksi voi nousta se, miten riittävä osa väestöstä saadaan aktivoitua vapaaehtoisesti lataamaan sovellus sekä syöttämään sinne vapaaehtoisesti terveystietoja. Sovelluksesta ei ole mainittavaa hyötyä, mikäli sitä ei oteta laajasti käyttöön. On myös huomioitava, että kaikilla ei ole älylaitetta tai valmiuksia sellaisen käyttöön, eikä siten tosiasiallista mahdollisuutta käyttää sovellusta. Esityksessä on hyvin suppeasti viitattu esteettömyysnäkökohtaan.

2. Onko esityksessä asianmukaisesti otettu huomioon henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan liittyvät näkökohdat?

kyllä pääosin

Avoimet huomiot koskien kysymystä 2

Esitys on vielä niin yleisellä tasolla, ettei sen perusteella voida tarkkaan arvioida, onko siinä huomioitu henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan liittyvät näkökohdat siten, että ne mm. vastaavat kaikilta osin EU:n yleistä tietosuojasetusta. Tietosuojasetus edellyttää henkilön nimenomaista suostumusta, jotta terveystietoja voidaan käsitellä; tämä toteutuu, mikäli esitetyn mukaisesti tieto tartunnasta välittyy sovellukseen käyttäjän itsensä toimesta. Tähän liittyen on tärkeää huomioida, että kaikki sovelluksen ja etenkin sen datan hyödyntämistarkoitukset ovat selvästi määritellyt ja informoitu käyttäjälle. On myös varmistettava siitä, että suostumuksen peruuttaminen on yhtä vaivatonta kuin sen antaminen. Esityksessä jää epäselväksi, miten tämä varmistetaan. Esityksessä ei myöskään ole kuvattu, millä tavoin henkilötiedot poistetaan, jos käyttäjä peruuttaa suostumuksensa sovelluksen käyttöön ja pyytää henkilötietojensa poistamista.

3. Onko muistiossa tunnistetut lainsäädäntömuutokset riittävät?

kyllä pääosin

Avoimet huomiot koskien kysymystä 3

Sovelluksen suostumukseen perustuvasta käytöstä, sovelluksen edellytyksistä ja rekisterinpidon kuulumisesta viranomaiselle on perusteltua säätää tartuntatautilaissa. Tarkoituksenmukaisinta olisi lisätä tartuntatautilakiin asiaa koskeva uusi väliaikaiseksi tarkoitettu säännös.

4. Mahdolliset yksilöidyt säädösmuutosehdotukset

-

5. Mitä hyötyjä arvioitte sovelluksella olevan ja mille tahoille?

Tartunnalle mahdollisesti altistuneet henkilöt hyötyisivät sovelluksesta, koska he saisivat sen avulla tiedon mahdollisesta altistumisestaan, ja osaisivat siten hakeutua testattavaksi. Mikäli sovelluksen lataisi ja sitä käyttäisi riittävä käyttäjäjoukko, siitä olisi myös laajempaa hyötyä mm. terveydenhuoltojärjestelmälle osana epidemian torjuntaa.

6. Millaisia riskejä valmisteluun tai sovelluksen käyttöön voi kohdistua?

Esitys on vielä niin yleisellä tasolla, ettei kaikkia sovelluksen käyttöön kohdistuvia riskejä voida arvioida. Bluetooth-tekniikan mahdollinen epätarkkuus mm. etäisyyden mittaamisessa voi johtaa siihen, että sovellus voi tuottaa virheellistä tietoa altistumistilanteista. On myös mahdollista, että sovelluksen käyttöönotto johtaa siihen, että sitä käyttävät kansalaiset nojaavat liikaa sovelluksen tuottamaan tietoon, ja noudattavat aiempaa vähemmän virustartunnan torjumiseksi suositeltuja ja määrättyjä toimia. Aikataulu valmistelulle ja sovelluksen käyttöönotolle on nopea, mikä voi osaltaan johtaa siihen, ettei kaikkia sovelluksen käytettävyyteen ja mm. Bluetooth-tekniikan tietoturvaan liittyviä riskejä kyetä ennakolta tunnistamaan riittäväällä tarkkuudella.

7. Muut huomiot muistiosta ja liitteestä. Voit esittää myös näkemyksiä jäljitysprosessissa tarvittavaan tiedonhallinnan ja tietojärjestelmien kehitykseen.

-

Poikajärvi Kristiina
Lapin aluehallintovirasto

Ylitalo Saana-Kaisa
Lapin aluehallintovirasto